Turisme
La Costera
Tresors de l'interior

Ruta de les Danses i la Música Tradicional

www. turismelacostera.com

Turisme La Costera
Tresors de l'interior

En aquest enllaç i codi QR podràs trobar informació actualitzada sobre els pobles de la ruta i on menjar i dormir

LA RUTA DE LES DANSES I LA MÚSICA TRADICIONAL

Mireu si heu corregut terres que heu arribat a la Costera, sigueu benvingudes i benvinguts a la ruta de les bandes de música i balls tradicionals per la nostra comarca.

La Costera té un ampli repertori de balls tradicionals, que han anat transmetent-se de generació en generació. Els diferents estils que ens han arribat fins hui són jotes, uns, malaguenyes, seguidilles, boleros, valencianes, vetlatori. La major part d'ells solien interpretar-se en qualsevol ocasió festiva, com les reunions de familiars o d'amics, celebració d'onomàstiques, matances, collites, etc. A més, podien fer-se tant a l'interior de les cases com al carrer,

Per poder mantenir aquesta tradició els diferents grups creen escoles de danses per ensenyar els balls i que no es perden. vostre gust!

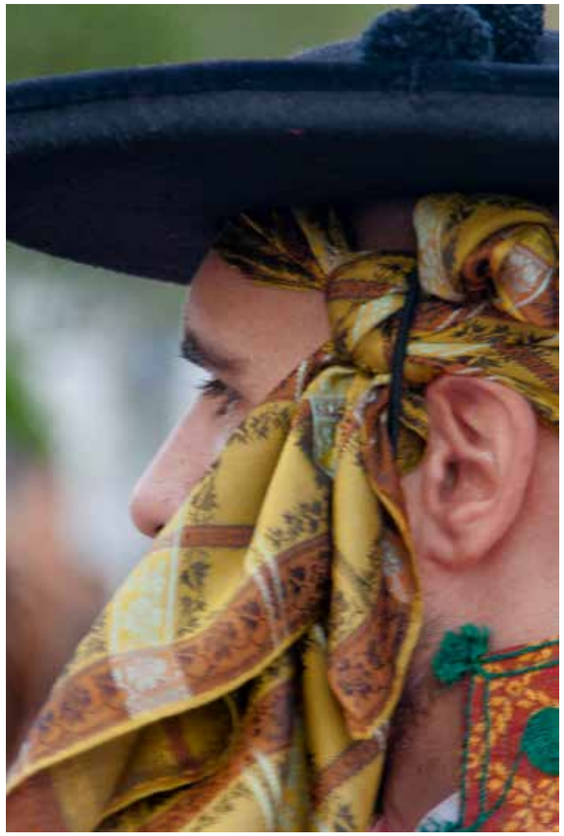

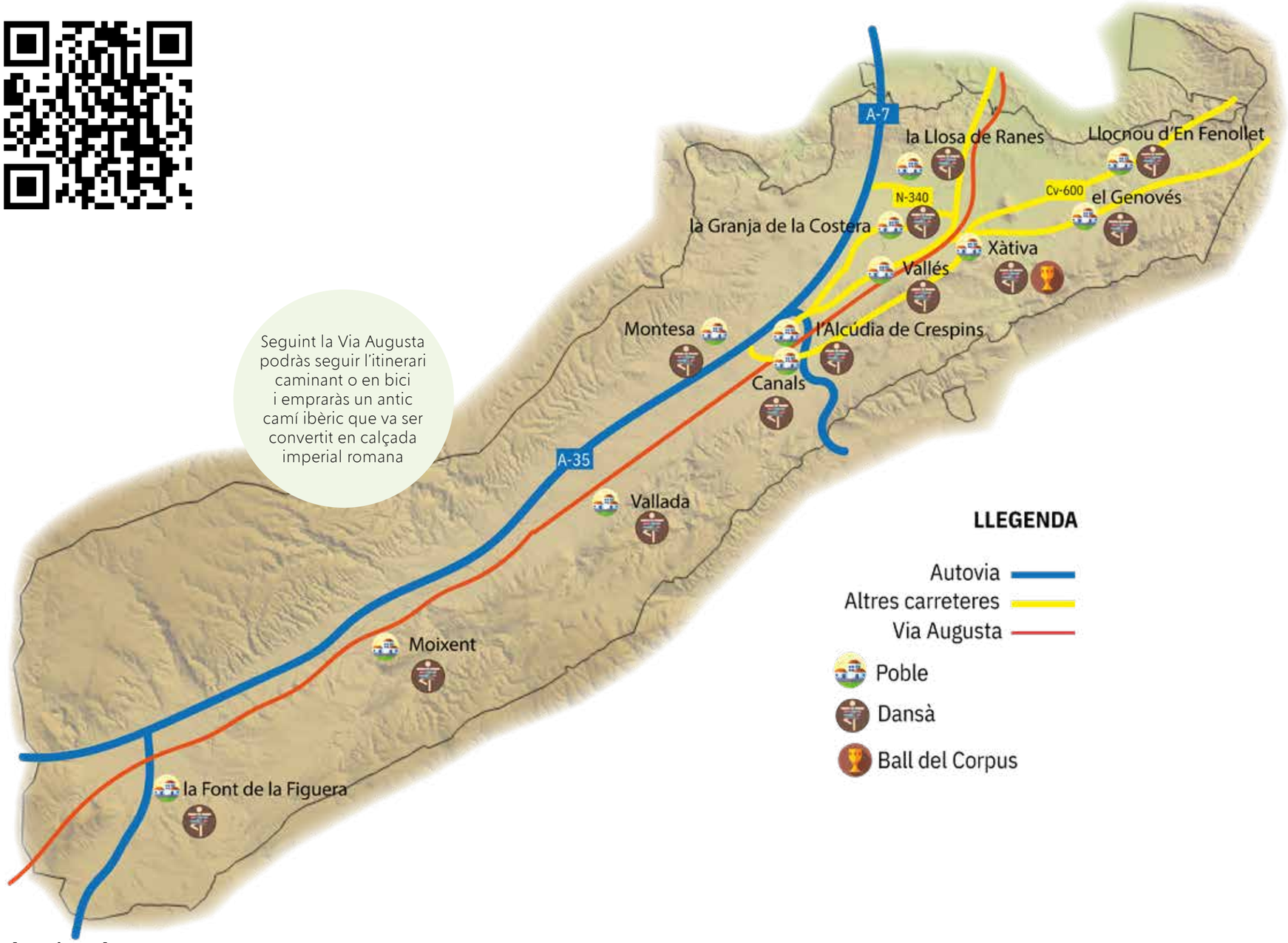

Seguint la Via Augusta podràs seguir l'itinerari caminant o en bici i empraràs un antic camí ibèric que va ser convertit en calçada imperial romana

La benvinguda de la nostra embaixadora 3

La Dansà 5

El ball processonal, el Corpus de Xàtiva 7

Les bandes i la música 11

El Cant d'Albades 13

Neus Cabrera Tomás

Professora i balladora (l'Alcúdia de Crespins)

Les danses, la versà, el cant d'albaes, les rondes són una clara manifestació de la nostra cultura popular. Durant segles, a la Costera han tingut un lloc rellevant, perquè així era com es divertien i convivien en societat els nostres avantpassats. A la Llosa, a Moixent, a Canals, al Genovés, a l'Alcúdia de Crespins, tothom sabia ballar les danses i, en arribar els dies de festa, les ballaven sense complexos.

A hores d'ara este passat s'albira llunyà i, malauradament per a molts, desconegut. Les modes foranes han emboiregat la memòria col·lectiva i l'han portada a l'oblit. De les dansaes antigues, solament han sobreviscut en el temps la de La Font de la Figuera i la del carrer Sant Josep de Xàtiva. Són molts els que desconeixen que al segle XVIII hi havia una escola bolera a Xàtiva que gaudia de gran prestigi arreu de l'estat.
Amb la Sección Femenina es va començar a desempolsar la música i el ball popular, però amb un tint regionalista, acartonat i uniformat, per a portar-los als escenaris. Més endavant, durant els anys de la Transició van reaparéixer als carrers i a les places, ara amb un vent distint i renovador. Manava la necessitat de trobar unes senyes d'identitat que ens diferenciaren com a poble i, entre elles, es trobaven la música i el ball tradicional.

Així, no han deixat de formar-se grups de danses i colles de xirimiters i tabaleters.També han reaparegut cantaors i versaors, entre ells, Pep Gimeno Botifarra. Sense dubte, este artista socarrat ha esdevingut un autèntic ambaixador en portar la llengua i la música més enllà de les terres costerudes, no solament a l'estat espanyol, sinó també a altres països europeus.
S'han anat recuperant tant música i balls, com indumentària i costums populars. S'han conservat i divulgat i, fins i tot, se n'han creat de nous, testimoni irrefutable que el folklore continua viu. Tots plegats hem esdevingut guardians i difusors de la cultura popular, conscients que conforma una part important de la nostra identitat com a poble a la Costera i a tot el País Valencià.

La dansà

Podríem dir que la dansà es la manifestació folklòrica més antiga que tenim. Les danses o dansà es un ball de carrer. Està associada als dies de festa major o festes de carrer. La seua estructura es passeig i passà. El passeig o pas pla es balla amb música de tabal, les passaes es ballen mentre sona la dolçaina, els balladors acompanyen el ball amb postisses. (Antigament en alguns pobles ballaven amb banda de música o amb tabal i clarinet). La dansà s'acaba amb un fandango o seguidilla que va accelerant-se progresivament, fins vore qui resisteix més, els balladors o els musics. En la nostra comarca depenent del poble on es trobem podem trobar diferents variants en les passaes.

La Font de la Figuera (dijous i dissabte, sols pot ballar el poble i parelles d'home i dona, en alguns casos les parelles duren tota la vida. Toca la banda de música).

Moixent (San Pere)

Vallada

L'Alcúdia de Crespins (Sant Onofre)

La Granja de la Costera (agost)

La LLosa de Ranes (agost)

Xàtiva (4 agost, octubre carrer San Josep, i una falla en febrer la de la Murta)

Vallés (agost)

Genovés (finals de juliol)

Lloc Nou d'en Fenollet

Recuperant els nostres balls

Grácies a la tasca de grups com l'escola de danses de Xàtiva, Sarao, Moixent, Pensant i Fet... i persones com Rosario Sancho, Sebastià Garrido, Raquel Langa, Pascual Soro, Carmen Bru, Pep Gimeno "Botifarra", Rafael Pastor "poeta"... i el poble de La Font de la Figuera hem pogut recuperar tant balls com cançons tradicionals de la nostra comarca.
Alguns dels balls que s'han pogut recuperar son:
JOTES: la jota moixentina, jota de Xativa
U: U de la Font, Dotze i u, u de Xàtiva
BOLEROS: bolero vell, bolero pla, bolero alt...
MALAGUENYES, GRANAINES, FANDANGOS: la malaguenya de Barxeta, fandango de tres.
MASURCA: la masurca de l'agre dolç

El Ball processonal: El Corpus de Xàtiva.

La celebració del Corpus de Xàtiva ens permet fer una ullada als balls sacres associats a aquesta festivitat. Una oportunitat única de contemplar balls i tradicions d'origen medieval encara ben presents.

Els balls del Corpus es composa de:

La moma. En la dansa de la Moma, la Moma, fins ara sempre esta representada per un home,vestida de blanc representa la virtud, que lliuta contra els momos, vestits de rog i negre, que signifiquen els set pecats capitals. Les huit figures dansen al só d'una melodia sencilla interpretada per dolçaina i tabal.

Gegants. En fila i acompanyats per tabal i dolçaina, el ball consisteix en una desfilada de quatre parelles de gegants: espanyols, turcs, gitanos i negres que simbolitzen els continents d'Europa, Àsia, Àfrica i Amèrica.
Nanos. la dansa dels nanos está composta de sis personatges agrupats en parelles.

Caballets.

Palotets.

Arquets. El nom li ve dels arcs florals que s'utilisen per a conseguir diversos efectes coreogràfics en els diferents passos del ball.

Magrana. La dansa és una de les moltes versions dels balls de cintes o vetes. Els dansadors trenen i destrenen les cintes de colors que porten en les seues mans. Les cintes naixen d'un pal, situat en el centre, damunt del qual es troba la Magrana.

Pastorets.

Zíngars.

Llauradors.

Turcs.

Les bandes i la música.

La Costera té una llarga tradició de bandes de música, tenim constància d'aquests col·lectius desde finals del segle XIX. Casi tots els pobles de la nostra comarca compten amb una o dues bandes de música que a més compten amb una escola per a formar als futurs musics fins que entren a formar part de la banda.

Les bandes de música tenen un paper molt important a l'hora de conservar i potenciar el nostre patrimoni musical, sempre han formar part de la vida festiva i cultural dels nostres pobles.

De bandes i pobles.

- Santa Cecilia Barxeta
- Musical Instructora Genovés
- La Primitiva Xàtiva
- La Nova Xàtiva
- San Diego Lloc Nou
- Unio Musical Montesa
- Societat Musical Novetlè
- Societat Musical La Llosa
- Associació Musical Canalense
- Societat Musical l'Alcúdia de Crespins
- Unió Musical Llanera
- Unió Musical Santa Cecilia de Canals
- Societat Fontiguerense La Font
- La Constancia Moixent
- Union Musical Vallada
- Unió Protectora musical Vallada
- Unió musical Rotgla i Corberà

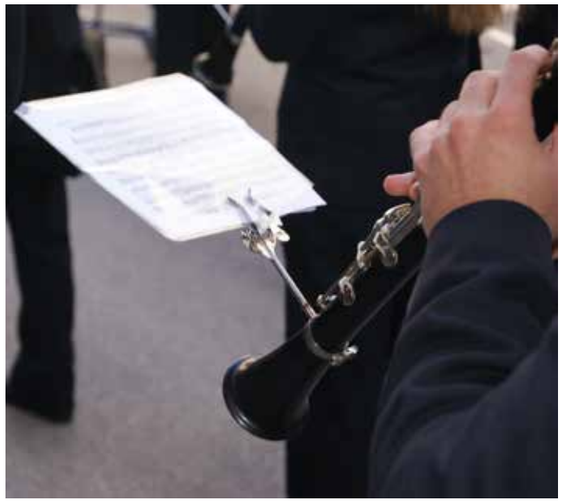

El Certàmen de Bandes de la Costera

El certamen de bandes es celebra cada any en un poble diferent. Degut a la gran participació d'aquestes associacións el certamen es fa en dos caps de setmana consecutius

El Cant d'Albades.

Es un cant de nit, amb una temàtica satírica i humorística. El cataor o cantaors canten a capella els versets improvisats que els diu el versaor a cau d'orella i son acompanyats per un dolçainer i un tabaleter que interpreten la part instrumental entre vers i vers.

Turisme La Costera

Tresors de l'interior

LA COSTERA - CANAL
mancomunitat de municipis

GENERALITAT VALENCIANA

TURISME COMUNITAT VALENCIANA

VALÈNCIA TURISME

PLA DE DINAMITZACIÓ I GOVERNANÇA TURÍSTICA DE LA MANCOMUNITAT DE LA COSTERA-CANAL

@turismelacostera @turismecostera @turismelacostera

www. turismelacostera.com